

Policy Brief

Projekt Pregovaranje uvjeta rada i socijalnih prava radnika migranata u zemljama srednje i istočne Europe (BARMIG) razmatra ulogu postojećih institucija u području industrijskih odnosa u rješavanju učinaka migracija na tržište rada koje se kontinuirano mijenja. Projekt također istražuje kako se sindikati i organizacije poslodavaca u Hrvatskoj, Češkoj, Estoniji, Mađarskoj, Slovačkoj i Poljskoj prilagođavaju na ove promjene.

Hrvatska je posljednjih godina postala jako ovisna o radnicima migrantima. Gospodarstvo se nakon ulaska u EU suočilo s velikim odljevom radne snage, posebice u javnom zdravstvu. Građevinski sektor se suočava sa sve većim nedostatkom radne snage, a predviđa se da će za deset godina većina radnika u tom sektoru biti stranci. Hrvatska je 2021. promijenila svoje zakonodavstvo kojim se regulira rad državljana trećih zemalja. Stari sustav kvota zamijenjen je novim utemeljenim na testu tržišta rada koji je fleksibilniji, premda su ga poslodavci skloni kritizirati da je previše složen i birokratski. Hrvatska nema učinkovite politike koje bi podržale integraciju državljana trećih zemalja na tržištu rada, posebice radnika koji ne govore hrvatski.

Zapošljavanje državljana trećih zemalja obično je privremeno. U sektoru turizma i ugostiteljstva radne migracije imaju izražen sezonski karakter. U ostalim sektorima ugovori o radu sklapaju se na dulje vrijeme, no obično na godinu dana. Većina radnika migranata rade kao fizički radnici u građevinarstvu, turizmu i metalnoj industriji. Uloga posrednika je jaka u građevinarstvu, metalnoj industriji kao i u sektoru digitalnim platformama, dok je u ostalim sektorima marginalna. Cirkularna migracija prisutna je u svim sektorima. To znači da radnici migranti rade u Hrvatskoj godinu-dvije, nakon čega odlaze u druge zemlje. Većina radnika migranata potječe iz zemalja regije, iako je posljednjih godina sve veći broj radnika iz neeuropskih zemalja.

Socijalni partneri svjesni su sve veće važnosti migrantskog rada, ali trenutno im nedostaje osoblje koje bi se bavilo upravo takvim radnicima. Nedostaju im strategije za rješavanje ovog problema zbog niskih ljudskih i financijskih kapaciteta i nedovoljne regulatorne potpore. Zapošljavanje i integracija radnika migranata nije predmet kolektivnog pregovaranja.

Preporuke

- Hrvatska treba hitno izraditi migracijsku strategiju koja bi migracije sagledavala kao priliku za cjelokupni gospodarski i društveni razvoj.
- Država mora postati aktivnija u pružanju podrške integriranju radnika migranata. To se prvenstveno odnosi na besplatne tečajeve jezika, ali i na bolji pristup različitim oblicima socijalnog osiguranja.
- Socijalni partneri moraju započeti raspravu o migrantskom radu u sklopu svih foruma socijalnog dijaloga kako bi spriječili diskriminaciju migranata i osigurali njihovu bolju integraciju na radnom mjestu i društvo u cjelini.